

② **สรุปผลการระดมความคิดเห็น
เฉพาะกลุ่ม (Focus Group)**

วันที่ 10-11 กุมภาพันธ์ 2549

ณ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

รายงานสรุปผลการประชุมระดมความคิดเห็นเฉพาะกลุ่ม (Focus Group)

วันที่ 10-11 กุมภาพันธ์ 2549 ณ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1 ข้อเท็จจริง

สศช. ได้วางแผนขั้นตอนและกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ที่เปิดโอกาสให้มีการระดมความคิดเห็นอย่างกว้างขวางในทุกๆ ระดับ ตั้งแต่ระดับชุมชน ระดับภาค และระดับประเทศ โดยหลังจากการระดมความคิดเห็นในระดับภูมิภาค 4 ภาค ในเดือนธันวาคม 2548 ซึ่งเป็นขั้นกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาประเทศแล้วเสร็จ สศช. ก็ได้จัดระดมความคิดเห็นเฉพาะกลุ่ม (Focus Group) ขึ้นระหว่างวันที่ 10-11 กุมภาพันธ์ 2549 ณ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อระดมความคิดเห็นใน 2 ประเด็นหลัก คือ

(1) การเสนอแนะแนวทางเสริมสร้างทุน 3 ทุน คือ ทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม และทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพิ่มเติมในรายละเอียดอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น

(2) การกำหนดบทบาทการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้

ทั้งนี้ มีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ 350 คน ประกอบด้วย ภาคประชาชน ปรชาญชาวบ้าน เครือข่ายชุมชน ภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน สมาชิที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถาบันการศึกษา ซึ่งผู้เข้าร่วมประชุมได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง โดยผลที่ได้จากการระดมความคิดเห็นในทุกเวทีดังกล่าวเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการนำไปยกร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 และวางบทบาทการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ในการพัฒนาประเทศอย่างเหมาะสมต่อไป

2 สรุปสาระสำคัญจากการระดมความคิดเห็น

2.1 แนวคิดและทิศทางการพัฒนาประเทศ

(1) แผนฯ 10 ควรเป็นแผนระยะยาว (Long-term Strategy) ที่มีการกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาอย่างน้อย 20 ปี และเน้นที่โครงสร้างหลักที่เป็นพื้นฐานของประเทศ เพื่อให้รัฐบาลได้เตรียมตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต โดยจัดทำแผนพัฒนาฯ ทุกๆ 5 ปีให้สอดคล้องกับแนวทางในระยะยาว ซึ่งแผนระยะ 5 ปี จะเป็นแผนชี้นำในการกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและด้านสังคม ที่จะต้องมีการประสานสอดคล้องซึ่งกันและกัน อีกทั้งต้องมีการกำหนดแผนระดับรองในด้านอื่นๆ สนับสนุนแผนฯ 10 และกำหนดกลไกเพื่อผลักดันแผนไปสู่การปฏิบัติ

(2) กรอบแนวคิดของแผนฯ 10 ยึด 3 แนวคิดหลัก คือ **คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา** **ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง** และ **การพัฒนาที่ยั่งยืน** ซึ่งจำเป็นต้องสร้างความชัดเจนของการนำไปประยุกต์ใช้ และสร้างความเชื่อมโยงระดับแนวทางและยุทธศาสตร์การพัฒนา

(3) ทิศทางของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ให้ความสำคัญกับทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม และทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งการใช้อย่างคุ้มค่าและเสริมสร้างให้เข้มแข็งอย่างมีบูรณาการ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศไปสู่สังคมที่อยู่ดีมีสุขและมีภูมิคุ้มกัน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้การบริหารจัดการอย่างมีธรรมาภิบาล ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการเสริมสร้างทุนทั้ง 3 ด้าน ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และโปร่งใส

2.2 แนวทางการเสริมสร้างทุนทางเศรษฐกิจ

(1) การเสริมสร้างทุนเศรษฐกิจ ให้ความสำคัญกับทุน 5 ด้าน ประกอบด้วย

» ทุนทางกายภาพ ให้ความสำคัญกับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุล แข่งขันได้ ดำเนินนโยบายต่างประเทศเชิงรุก พัฒนากฎหมายและส่งเสริมการบริหารจัดการที่ดี

» ทุนทางการเงิน ให้ความสำคัญกับการรักษาเสถียรภาพภายนอก ติดตามและกำกับดูแลการเคลื่อนย้ายเงินทุน ส่งเสริมการทำธุรกรรมการเงินใหม่ๆ ส่งเสริมการออมภายในประเทศ ระดมทุน จัดสรรทุนให้การผลิระดับฐานราก และสร้างวินัยทางการเงิน

» ทุนที่จับต้องไม่ได้ (Intangibles) ให้ความสำคัญกับการเร่งผลิตบุคลากรด้าน ว&ท ส่งเสริมเอกชนในการลงทุนด้าน R&D คัดกรองทรัพย์สินทางปัญญา และส่งเสริมการใช้ทรัพย์สินทางปัญญาในเชิงพาณิชย์

» ทรัพยากรมนุษย์ ให้ความสำคัญกับการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาฝีมือแรงงานให้รองรับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ

(2) นอกจากนี้การเสริมสร้างทุนเศรษฐกิจยังต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนา ด้านเศรษฐกิจมหภาค ซึ่งการมองเศรษฐกิจมหภาคตามแนวทางของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ควรพิจารณาในเรื่องการลดการบริโภค การพึ่งตนเอง การลงทุนอย่างพอประมาณ การรักษาวินัยทางการเงินคลัง การประมาณการที่ไม่เกินความเป็นจริง และการส่งเสริมให้เกิดธรรมาภิบาล

(3) บทบาทของภาคีเพื่อการเสริมสร้างทุนทางเศรษฐกิจ

» ภาครัฐ สร้างความรู้ ให้ข้อมูลนโยบายรัฐบาลและแนวทางปฏิบัติ และตัดสินใจทางเลือกการพัฒนา

» สถาบันการศึกษา เป็นแกนนำชุมชนให้มีการวิจัยท้องถิ่น และจัดการศึกษาทั้งในและนอกระบบ

» ธุรกิจเอกชน พัฒนาทักษะฝีมือแรงงานในสถานประกอบการ

» ประชาชน ร่วมวิจัยและพัฒนา ร่วมติดตามการทำงานของภาครัฐ

» สื่อมวลชน สร้างระบบสื่อสารนโยบายจากภาครัฐสู่ชุมชนที่ตรงกับข้อเท็จจริง

2.3 แนวทางการเสริมสร้างทุนทางสังคม

(1) การเสริมสร้างทุนทางสังคม มีแนวทางที่สำคัญประกอบด้วย

» เพิ่มคุณภาพ/ศักยภาพคน ให้มีความสำคัญกับพัฒนาคนในทุกมิติทั้งด้านจิตใจ สติปัญญาและสุขภาพอนามัย

» ส่งเสริมบทบาทสถาบันหลักทางสังคม สร้างความเข้มแข็ง/เพิ่มและเชื่อมโยงบทบาทสถาบันทางสังคมในการพัฒนาสังคม น้อมนำหลักการ รู้ รัก สามัคคี ปลุกฝังความรักชาติ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างภาคีการพัฒนา

» อนุรักษ์ พัฒนา เสริมสร้างวัฒนธรรมที่ดีงาม ประชาชน/ผู้ถ่ายทอดภูมิปัญญาสู่คนรุ่นใหม่ผ่านศูนย์การเรียนรู้ เชื่อมโยงความรู้ชุมชนกับการเรียนการสอน ส่งเสริมเด็กให้สืบสานจารีตประเพณี พัฒนาแหล่งวัฒนธรรมปรับใช้เทคโนโลยีกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ภาคีการพัฒนาร่วมรักษา เฝ้าระวัง พัฒนาคุณค่าทางวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ความเป็นไทย

» พัฒนาต่อยอดองค์ความรู้และภูมิปัญญา จัดการองค์ความรู้ในชุมชนให้เป็นระบบที่ชุมชนเป็นเจ้าของ ถ่ายทอด พัฒนา ต่อยอดภูมิปัญญา ผสมผสานกับเทคโนโลยีสมัยใหม่เป็นความรู้ใหม่ในการดำรงชีวิต สร้างสรรค์มูลค่าทางเศรษฐกิจ สนับสนุนการวิจัย/นักวิจัยพื้นบ้าน จดลิขสิทธิ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่น

» สร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเพิ่มทุนทางสังคม ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้การปฏิบัติตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการพัฒนาบุคลากรให้มีวินัย รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ความขยันหมั่นเพียรเสริมสร้างสุขภาวะของประชาชนโดยชุมชนมีบทบาทหลัก มีมาตรการจูงใจให้คน/ธุรกิจเอกชนมีส่วนร่วมทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ตลอดจนควรให้ความสำคัญกับเรื่องคุณธรรมจริยธรรมทางการเมือง เป็นส่วนหนึ่งของเสริมสร้างทุนทางสังคมด้วย

(2) บทบาทของภาคีเพื่อเสริมสร้างทุนทางสังคม

» ประชาชน เป็นแกนนำขับเคลื่อนการพัฒนา/เพิ่มทุนทางสังคมให้สอดคล้องกับโอกาส ศักยภาพ ความพร้อมของพื้นที่

» ภาครัฐ เชื่อมโยงการพัฒนาทุนทางสังคม ทุนเศรษฐกิจ ทุนทรัพยากรธรรมชาติ ให้เกื้อหนุนการพัฒนาประเทศ

» ภาคเอกชน ขับเคลื่อนกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม จัดทำบรรษัทภิบาล จัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม

» สื่อ ใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ เป็นแกนรับฟังความคิดและสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน บุคลากรสื่อมีจิตสำนึก/รับผิดชอบ เป็นแบบอย่างที่ดี

» องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ลงทุนด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรฯ อย่างสมดุล เชื่อมโยงกัน สนับสนุนการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม พัฒนาศักยภาพของผู้บริหาร บุคลากร

» สถาบันการศึกษา ทำวิจัยร่วมกับชุมชน สร้างกระบวนการเรียนรู้ให้ชุมชน ต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วยเทคโนโลยีเพื่อสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ

2.4 แนวทางการเสริมสร้างทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(1) การเสริมทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีแนวทางที่สำคัญ ดังนี้

» พัฒนาทุนด้านความหลากหลายทางชีวภาพ โดยคุ้มครองพันธุ์กรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ผลักดันยุทธศาสตร์ที่เสริมสร้างเศรษฐกิจฐานความหลากหลายทางชีวภาพ วิจัย/พัฒนาใช้ความรู้สมัยใหม่ยกระดับภูมิปัญญาท้องถิ่น พัฒนาระบบข้อมูล/องค์ความรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ พัฒนาระบบบริหารจัดการ กลไกตรวจสอบการเข้าถึง/ใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ

» เสริมสร้างทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรายสาขา อาทิ การบริหารจัดการน้ำอย่างบูรณาการ การบริหารจัดการเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพดินและที่ดิน การบริหารจัดการเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพป่าไม้ มาตรการกลั่นกรองและเพิ่มประสิทธิภาพการควบคุมมลพิษ กำหนดตัวชี้วัดประเมินผลกระทบด้านสุขภาพส่งเสริม/สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสะอาดในกระบวนการผลิต/บริการ

(2) บทบาทของภาคีเพื่อการเสริมสร้างทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีดังนี้

» ภาครัฐ ปรับบทบาทเป็นผู้ประสานงาน อำนวยความสะดวก สนับสนุนชุมชนในเรื่องสิทธิการดูแลทรัพยากร/การพัฒนาองค์ความรู้ กำหนดกติกาสร้างความยุติธรรมระหว่างการใช้ประโยชน์โดยภาคการผลิตกับชุมชน ร่วมมือกับต่างประเทศเพื่อปกป้องรักษาความหลากหลายทางชีวภาพ กระจายอำนาจการบริหารจัดการ

» ธุรกิจเอกชน ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มจากทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพด้านนวัตกรรม/การตลาด มีจริยธรรมด้านสิ่งแวดล้อม รับผิดชอบต่อผลกระทบด้านมลพิษ มีความยุติธรรมในการแบ่งปันผลประโยชน์ สนับสนุนการเงินแก่ชุมชนในการใช้ภูมิปัญญาดั้งเดิม อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

» ภาควิชาการ วิจัยพัฒนา ให้การศึกษาเพื่อสร้างองค์ความรู้/ยกระดับภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำวิจัยร่วมกับชุมชน เป็นผู้ประสานเพื่อสร้างความสมดุลระหว่างภาคเศรษฐกิจกับชุมชน

» องค์กรพัฒนาเอกชน ถ่ายทอดองค์ความรู้แก่ชุมชน เป็นพี่เลี้ยงชุมชนในการมีส่วนร่วมอนุรักษ์และบริหารจัดการ สร้างความตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพที่มีต่อท้องถิ่น และมีส่วนร่วมตรวจสอบการดำเนินงานของภาครัฐ

» องค์การชุมชน/ประชาชน เข้าใจถึงผลประโยชน์ที่ยั่งยืนของความหลากหลายทางชีวภาพ มีส่วนร่วมตลอดกระบวนการพัฒนา สร้างประชาคมและเครือข่ายในพื้นที่ถ่ายทอด ยกระดับภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการร่วมกับความรู้สมัยใหม่ มีแผนการจัดการร่วมกัน

» อปท./การเมือง สร้างองค์ความรู้ เพิ่มบทบาทการจัดทรัพยากรฯ และสิ่งแวดล้อม สนับสนุนการกระจายผลประโยชน์ที่เป็นธรรม โปร่งใส

» สื่อมวลชน ผลิตสื่อที่สร้างสรรค์/สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

3

การดำเนินงานขั้นต่อไป

3.1 สศช. จะบูรณาการทุนทั้ง 3 ทุน และระดมความคิดเห็นเพิ่มเติมเฉพาะกลุ่ม (Focus Group) ในเดือนเมษายน 2549 เพื่อสร้างความชัดเจนของประเด็นยุทธศาสตร์ แนวทาง และบทบาทการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10

3.2 ยกร่างยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เพื่อระดมความคิดเห็นระดับชาติในการประชุมประจำปี 2549 ของ สศช. ในเดือนมิถุนายน 2549